

Samme lønn i 60 år

Høsten 1914 ble direktørposten ved Gaustad asyl ledig «etter et lengere interregnum».

Norsk psykiatrisk forening sendte da et brev til departementet og ba om at direktørene ved statsasylene måtte få bedre lønn (nr. 6/1915. s. 309–15). Lønnen hadde nemlig vært den samme i 60 år!

Direktørpostene ved statens sindsykeasyl, særlig posten ved Gaustad asyl.

(...) Som følge av de faa stillinger har sindsykelægerne efter nogen aars asyltjeneste for det meste været nødt til at gaa over i anden virksomhet, indtil de igjen har kunnet komme ind ved et asyl. Er der saa blit en anledning hertil, har nedgangen i indtægter i regelen været saa betydelig, at der skulde mere end almindelig interesse for faget til for at opgi den mere lønnende lægevirkosomhet utenfor asyl. Mange av de dygtigste læger er derved gaat tapt for etaten. Paa den anden side har de, som utelukkende har ofret sig for specialiteten, maattet skaffe sig sin fuldstændige utdannelse ved 1–2 aars ophold ved psykiatriske kliniker og asylter i utlandet, naar der ikke lenger var adgang til at fortsætte i asylgjærningen herhjemme, og det har allikevel været usikkert, om der var nogen selvstændig stilling at opnaa ved utløpet av denne tid.

I heldigste tilfælde har en sindsykelæge av fag efter 7–8 aars forberedelse til embedseksamen og mindst like saa lang tids specialistutdannelse i underordnede asylstillinger, der som lærestillinger har været lavt avlønnet (assistentlægerne med 1200 og fri station, reservelægerne med 2400, fri bolig, lys og ved), efterfulgt av et par aars kostbart studieophold i utlandet – altsaa efter ialt 16–18 aars studietid endelig kunnet opnaa en selvstændig asyldirektørpost avlønnet med 4800 kr., fri bolig, lys og ved.

Det siget sig selv, at en saadan løpebane ikke i vor tid kan friste mange medicinere til at vælge psykiatrien som specialitet. Eftersom betalingen for alt andet lægearbeide er steget, er det blit stadig mindre tillokkende for unge dygtige medicinere at slaa ind paa psykiatrien og for forhenværende sindsykelæger i anden virksomhet at gaa tilbake til asylgjærningen. Andre specialiteter, og det ikke bare de forskjellige kirurgiske disipliner, samt ogsaa virksomheten som almindelig praktiserende læge kan byde paa ganske andre fremtidsutsigter. Selv en kandidat like fra eksamensbordet vil kunne tjene like meget som toplønnen for dem, som efter en lang og kostbar utdannelse gaar ind i sindsykelægernes ansvarsfulde og vanskelige gjærning. Kommuner, som har villet ansætte læger paa fast løn, har som bekjendt forutsat er aarsløn for dem av 6400 kr. + godtgjørelse for skyss, kontor m. m. foruten forskjellige ekstratillæg og adgang til privat praksis.

(...)

En hel del stats- og kommunale asylter faar ingen ansøkere til de underordnede lægestillinger. Av de siste numre av «Tidsskrift for Den norske lægeforening» sees, at ikke mindre end 8 saadanne poster er ledige for tiden, og av disse er der enkelte, som har henstaat ubesat i aarevis av mangel paa ansøkere.

(...)

Det er ialfald sikkert, at tilgangen til de underordnede asyllægestillinger har været utilfredsstillende i kvantitativ henseende, og dertil kommer, at de færreste av stillingernes innehavere har hat til hensigt at vælge asylgjærningen til sin livsopgave. Der er ogsaa grund til at uttale, at tilgangen til etaten heller ikke har været helt utilfredsstillende i kvalitativ henseende. Man har i hvert fald indtryk av, at de præsumptivt dygtigste medicinske kandidater som regel foretrekker andre grener av medicinen. Men hovedaarsaken er visselig den, at sindsykelægernes økonomiske vilkaar ikke staar paa høide med, hvad dygtige læger kan opnaa ved anden virksomhet.